

Konstrukce pojmové „nepředmětné“ / Událost jako model myšlenkový

Vymezíme-li charakter intencionálního „předmětu“ tak, že je neproměnný, tj. neudálostný, mimo čas (případně i mimo prostor, tedy neprostorový, ale to zatím necháváme stranou), pak můžeme jako intencionální „ne-předmět“ chápat myšlenkový model (konstrukt), který je proměnlivý (třeba i v čase a prostoru, byť jen míněném, „intencionálním“). Takovým jednoduchým intencionálním „ne-předmětem“ je kupř. „událost“ jakožto myšlenkový model. Tento „model“ může být – vzato zcela obecně – např. charakterizován tím, že má nějaký počátek a nějaký konec, a že mezi tímto počátkem a koncem probíhá nějaké událostné dění. (Prostorovost tohoto modelu události můžeme zatím nechat zcela stranou, ale také nemusíme; můžeme událost např. mínit jako rozprostraněnou, tedy „tělesnou“ – opět jen modelově tělesnou, tj. intencionálně tělesnou.) Na tomto modelu pak můžeme na základě různých analýz demonstrovat celou řadu dalších vlastností „události“, dost podobně, jako když jsme v geometrii definovali a myšlenkově konstruovali kružnici nebo trojúhelník – a pak jsme mohli díky dalším analýzám odhalovat vlastnosti takových „konstruktů“, o kterých jsme původně neměli žádných znalostí a kterých jsme se teprve postupně dobírali zavedením nových přístupů a metod. Něco takového snad můžeme očekávat i při myšlenkové práci s modelem „události“. Tak např. vzniká nový problém, zatím neznámý ze sféry geometrických útvarů, totiž problém „celku“. Čtverec nebo kružnice mají sice jistou úplnost či integritu, ale rozhodně nejsou žádným „celkem“. Celek se děje, celek je dění: celkovost je časová (a časující) záležitost. Problém integrity celku je problémem identity události v celém jejím průběhu. Tato integrita nespočívá v tom, co se v průběhu události nemění, nýbrž je vlastností samotné událostné proměně: událost musí být „sama sebou“ po celou dobu svého událostného průběhu (svého „bytí“). To znamená, že v každém okamžiku tohoto dění se děje událost celá; není tomu tak, že se událost děje po etapách, které jsou od sebe oddělitelné nebo alespoň teoreticky odlišitelné, ale v každém okamžiku (v každá aktuální fázi) se současně v jiném, tj. neaktuálním „okamžiku“ děje také něco, bez čeho by celostné dění nebylo ani celostné, ani dění. Také to lze říci tak, že všechny neaktuální fáze (okamžiky) se vždy nějak spoludějí s tím, jak se děje okamžiky či fáze aktuální. To je ta základní charakteristika nepředmětných skutečností i nepředmětné stránky „reálných“ skutečností (jímž říkáme „celky“).

(Písek, 050717-4.)